

Зауваження до звіту експертної групи щодо Критерію 2.

Щодо упорядкування нормативної бази ЗВО, що стосується формування індивідуальної освітньої траєкторії (велика кількість документів). Детальне відображення механізмів, які пов'язані з формуванням індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, у різних нормативних документах ЗВО є цілком доречним та виправданим, оскільки це пов'язано з різними аспектами складової освітньої діяльності, пов'язаної з вибірковими дисциплінами: політика та процедури вибору дисциплін, покрокові інструкції для роботи здобувачів та адміністраторів в автоматизованій системі формування індивідуальної освітньої траєкторії (АС ФІОТ), опис вибіркової складової у системі організації навчального процесу в цілому, врахування кредитів за вибірковими дисциплінами в індивідуальних навчальних планах, формування розкладу та навантаження тощо. Відображення питання вибірових дисциплін виключно в одному документі, без згадування вибіровості в інших нормативних документах ЗВО, не було б природнім (особливо для великого ЗВО), оскільки тоді це питання не було б враховано повною мірою в різних аспектах організації та реалізації структурними підрозділами різного функціонального спрямування та рівня освітньої діяльності в ЗВО. Водночас для здобувачів вищої освіти створено зручний та зрозумілий інтерфейс роботи з АС ФІОТ ([Індивідуальна освітня траєкторія 2021 \(nau.edu.ua\)](http://nau.edu.ua)), який містить достатню основну частину нормативних документів, ознайомлення з якими не викликало труднощів у здобувачів вищої освіти під час обрання вибірових дисциплін на 2021-2022 навчальний рік.

Щодо вибору дисциплін за принципом вибору більшості. Експертною групою у своєму висновку було враховано лише ту складову, яка пов'язана з базовим підходом щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії, викладеним у Положенні про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в Національному авіаційному університеті (далі – Положення, [2021_Положення про Інд осв траєкторію.pdf \(nau.edu.ua\)](http://nau.edu.ua)). По-перше, вибір дисциплін за принципом вибору більшості (с. 10 Положення), як базовий елемент системи формування індивідуальної освітньої траєкторії, має такі суттєві переваги: сприяє залученню неактивних здобувачів вищої освіти до дискусії в академічних групах щодо обрання тієї чи іншої дисципліни, сприяє формуванню корпоративної культури в академічних групах (в попередній системі формування індивідуальної освітньої траєкторії певна частина здобувачів вищої освіти або не бажала робити вибір взагалі, або обирала навмання); уможливорює складання прийняттого для здобувачів вищої освіти в рамках всього ЗВО розкладу без великих «вікон» та великої кількості пар у сітці розкладу (потрібно враховувати не лише обрані дисципліни, а й конкретний склад збірних академічних груп, розводити у розкладі перетини по множинам здобувачів, які на один і той самий семестр обирають різні комплекти вибірових дисциплін). По-друге, що принципово важливо, окрім базового «принципу вибору більшості» правила обрання вибірових дисциплін також дозволяють

гнучко формувати індивідуальну освітню траєкторію саме для кожного здобувача: «якщо здобувач вищої освіти, який навчається за даною освітньою програмою, виявив бажання вивчати вибірккову дисципліну з іншої освітньої програми, то за його письмовою заявою на ім'я декана іншого факультету (директора інституту) та за погодження із завідувачами відповідних випускових кафедр щодо умов та порядку вивчення зазначеної дисципліни розпорядженням декана факультету (директора інституту) він може бути допущений до її вивчення» (с. 10 Положення). ЗВО також звертає увагу на те, що зазначені у Положенні правила вибору вибірккових дисциплін пройшли попереднє обговорення, Положення було погоджено студентською радою університету (с. 2 Положення).

Щодо наявності «рекомендованих» та «альтернативних» вибірккових дисциплін у каталогах. ЗВО наголошує, що «всі дисципліни обох переліків (рекомендованих та альтернативних) є вибіркковими відповідно до можливості вибору кожної з них здобувачем вищої освіти», про що зазначається в окремому абзаці на с. 8 Положення. Зміст терміну «рекомендована вибірккова дисципліна» полягає не в безпосередній рекомендації, а тим паче примусі, саме цієї дисципліни до обрання, а в тому, що перелік рекомендованих дисциплін органічно підсилює змістовну складову нормативних дисциплін конкретної ОП, сприяє кращому досягненню програмних результатів навчання та цілей ОП. Таким чином, перелік рекомендованих вибірккових дисциплін виступає лише в ролі «початкового наближення» в процесі формування індивідуальної освітньої траєкторії, безпосереднє формування якої може здійснюватися у різних комбінаціях рекомендованих та альтернативних дисциплін з урахуванням того, що кількість альтернативних дисциплін у каталозі є не меншою ніж кількість рекомендованих дисциплін (с. 8 Положення). ЗВО зазначає, що при розробці правил вибору вибірккових дисциплін та відповідного Положення він керувався, зокрема, Стандартами і рекомендаціями щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015, [Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area \(ESG\) \(naqa.gov.ua\)](http://naqa.gov.ua)), які при втіленні студентоцентричного навчання і викладання передбачають, зокрема, «заохочення в учня почуття незалежності водночас із забезпеченням належного наставництва і підтримки з боку викладача» (с. 9), що повністю співвідноситься з можливістю існування «рекомендованих вибірккових дисциплін» в умовах існування не меншого за обсягом каталогу «альтернативних вибірккових дисциплін», зафіксованих у Положенні та заздалегідь оприлюднених рівноправних умов їх вибору.

ЗВО також зазначає, що під час обрання вибірккових дисциплін на 2021-2022 навчальний рік за рядом ОП були обрані переважно саме альтернативні (а не рекомендовані) вибірккові дисципліни. Разом з тими фактами, що вибір дисциплін здійснюється кожним здобувачем переважно дистанційно через АС ФІОТ у зручній для нього час протягом визначеного терміну, а базовим елементом системи формування індивідуальної освітньої

траєкторії є вибір дисциплін за принципом вибору більшості, це зменшує потенційні ризики створення підстав для корупції, зловживань або використання адмінресурсу, а не створює підстави для них, як прийшла до висновку у звіті експертна група: адміністративний вплив на більшість робити складніше, а здобувач вищої освіти після обрання більшістю конкретної вибіркової дисципліни за даною ОП завжди має можливість вивчати вибірккову дисципліну з іншої освітньої програми (с. 10 Положення).